

Statenmededeling

Onderwerp

Statenmededeling bij uitvoeringsagenda Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof 1.0

Datum

15 december 2020

Documentnummer

GS: 4804670

PS: 4808214

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

De Uitvoeringsagenda Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof 1.0

Aanleiding

Het vraagstuk van disbalans tussen het behoud van natuur en het ruimte geven aan economische en maatschappelijke ontwikkeling gaat vele jaren terug. Met de [uitspraak](#) over het Programma Aanpak Stikstof (PAS) op 29 mei 2019, trok de Raad van State acuut aan de rem: Nederland had te lang 'op de pof' geleefd door economische ontwikkelingen mogelijk te maken zonder op voorhand de negatieve effecten op natuur weg te nemen. De uitspraak leidde ertoe dat projecten geen doorgang konden vinden omdat vergunningen niet meer verleend konden worden. Het kabinet verbindt zich met het [wetsvoorstel 'stikstofreductie en natuurverbetering'](#) aan het doel dat 'in 2030 minimaal de helft van de natuur in beschermde Natura 2000-gebieden op een gezond stikstofniveau zit'. Door middel van de Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof (BOS), een voortschrijdende uitvoeringsagenda, maken wij inzichtelijk hoe we in Brabant extra inzetten op natuurherstel (onder meer via een gebiedsgerichte aanpak in met name de schil rond Natura2000 gebieden), permanente vermindering van stikstofdepositie door middel van het nemen van extra maatregelen en bijdragen door alle sectoren en hoe we werken aan het mogelijk maken van economische en maatschappelijke ontwikkelingen.

In het bestuursakkoord '[Samen, Slagvaardig en Slim: Ons Brabant](#)' staat de Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof (BOS) aangekondigd. Hierbij bieden wij u de BOS aan, daarmee geven wij invulling aan deze afspraak uit het bestuursakkoord. In deze statenmededeling informeren wij u over de totstandkoming, de kern van de aanpak, de status van dit document en de monitoring en voortgangsbewaking. De BOS is separaat samengevat in een infographic (bijlage 3). Tevens geven we u een overzicht van de diverse rijks- en provinciale budgetten die beschikbaar zijn of komen om deze uitvoeringsagenda tot realisatie te brengen. Tot slot informeren wij u over een aantal

onderwerpen waarmee wij opvolging geven aan een aantal aangenomen moties en toezeggingen (bijlage 2).

Datum

15 december 2020

Documentnummer

GS: 4804670

PS: 4808214

Bevoegdheid

De [Omgevingsvisie](#) is het overkoepelend en leidend visiedocument voor de provincie Noord-Brabant, in de volle breedte van ons beleid. De opgaven uit de Omgevingsvisie worden nader uitgewerkt in onderliggende beleidskaders met ijkpunt 2030. Onder elk beleidskader worden een of meerdere uitvoeringsagenda's opgesteld onder bevoegdheid van Gedeputeerde Staten. Hierin worden de ambities uitgewerkt in concrete acties voor de komende jaren. Uniek aan deze uitvoeringsagenda BOS is dat vanwege de noodzakelijke integrale aanpak van stikstof deze uitvoeringsagenda verbonden is met meerdere beleidskaders: naast de omgevingsvisie, het bestuursakkoord en de wettelijke kaders, zijn bestaande beleidskaders op gebied van natuur, water en bodem, landbouw, economie en mobiliteit richtinggevend voor onze aanpak.

Kernboodschap

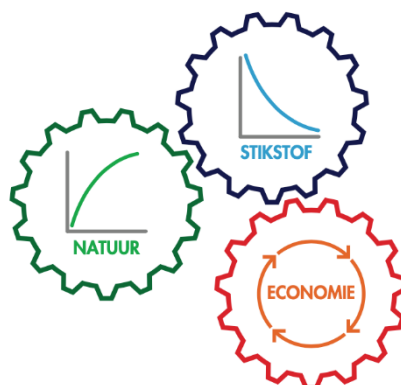
1. De Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof is een voortschrijdende dynamische uitvoeringsagenda

De uitvoeringsagenda BOS 1.0 is geen statisch document. De ontwikkelingen in het stikstofdossier staan immers niet stil, voortdurend doen zich nieuwe relevante actualiteiten en ontwikkelingen voor, waar we mogelijk op willen of moeten inspelen in onze aanpak. Vandaar de toevoeging 1.0. Het heet ook niet voor niets een ontwikkelaanpak: we werken lerend, evaluerend en adaptief en doen op die manier ook recht aan de dynamiek in dit dossier. Een eerste actualisatie van de uitvoeringsagenda BOS voorzien wij in de loop van 2021, wanneer er naar verwachting meer informatie bekend is over de stikstofanalyses en de doorrekening van de effecten van rijks- en provinciale bronmaatregelen op de Brabantse Natura 2000 – gebieden en de resultaten van de (milieu)effectenstudie naar het effect van de maatregelen in de BOS.

Tegen die tijd zal naar verwachting ook de wet 'stikstofreductie en natuurverbetering' door de Eerste Kamer zijn vastgesteld en zullen eventuele consequenties daarvan betrokken worden bij de actualisatie van de BOS.

2. We zetten in op drie pijlers die onlosmakelijk zijn verbonden

De drie tandwielen van de BOS zijn als één mechanisme, onlosmakelijk met elkaar verbonden. Zonder het éne, draait ook het andere niet, is het geheel niet houdbaar, of op zijn minst zeer kwetsbaar. Door meerdere tandwielen tegelijk in beweging te brengen treedt juist versnelling op. In de BOS beschrijven we hoe elk tandwiel wordt aangedreven door kleinere tandwielen: de onderdelen van de uitvoeringsagenda. Het intensiveren en

versnellen van natuurherstel pakken we o.a. stevig op in de gebiedsgerichte aanpak, waarin we vraagstukken slim combineren (hierover wordt u begin 2021 separaat geïnformeerd via een statenmededeling). Om stikstofdepositie te verlagen werken we samen met alle sectoren aan bronmaatregelen om de stikstofdeken dunner te maken. Om gewenste maatschappelijke en economische ontwikkelingen mogelijk te maken faciliteren we dat - binnen de kaders van de Wet natuurbescherming - vraag en aanbod van stikstofruimte elkaar zo goed mogelijk kunnen vinden.

Datum

15 december 2020

Documentnummer

GS: 4804670

PS: 4808214

3. Brabant ontwikkelt samen

De BOS is tot stand gekomen via een brede integrale insteek met input vanuit diverse partijen en provinciale programma's en overheids- en maatschappelijke partners. Ook heeft BrabantAdvies begin oktober een [advies](#) uitgebracht dat is betrokken in de BOS. Via de Brabantbrede tafel Stikstof zijn de meest betrokken stakeholders in Brabant frequent geïnformeerd over actuele ontwikkelingen in het stikstofdossier, de opzet van de ontwikkelaanpak en zijn zij uitgedaagd mee te denken en hun inbreng te leveren. Hier is door een aantal stakeholders ook gebruik van gemaakt. Daarnaast is intern vanuit de verschillende provinciale programma's geïnventariseerd welke bronmaatregelen bij kunnen dragen aan de oplossing van het stikstofvraagstuk. Ook is met partners verkend hoe met een integrale gebiedsgerichte aanpak verschillende provinciale doelen tegelijkertijd kunnen worden gerealiseerd. Wij zien deze ontwikkelaanpak als een vertrekpunt, een uitnodiging aan al onze partners en betrokken ondernemers en inwoners om de komende jaren samen verder invulling te geven aan een robuuste natuur en welvarende economie in Brabant. De BOS staat ook voor: *Brabant Ontwikkelt Samen*.

4. We monitoren en bewaken de voortgang

We zetten in op een aanpak die juridisch houdbaar is om een toekomstige nieuwe impasse, met alle gevolgen van dien voor zowel onze Brabantse, natuur, bedrijvigheid, landbouw én het draagvlak voor onze aanpak, te voorkomen. Heldere kaders, instrumenten en monitoring om effectief te sturen op de afname van stikstofdepositie zijn nodig: we houden bij hoe het gaat en sturen bij als het moet, ook als in de toekomst blijkt dat extra inzet nodig is. We ontwikkelen daartoe een monitor, waarbij we zoveel als mogelijk gebruik maken van bestaande monitors. De in de BOS opgenomen meest recente depositiecijfers per Natura 2000-gebied en de afstand tot de (gemiddelde kritische depositiewaarde van een gebied) beschouwen wij daarbij als nulmeting.

5. Voor de uitvoering van de BOS 1.0 zijn diverse financieringsbronnen beschikbaar

Bij de begroting 2021 heeft PS € 5,7 mln. vanuit de knelpuntenbuffer beschikbaar gesteld voor de extra provinciale inzet en maatregelen die de aanpak van de stikstofcrisis ons vraagt in het begrotingsjaar 2021. Daarbij is ook aangegeven dat wellicht ook in de volgende jaren na 2021 extra middelen nodig zijn, maar dat wij op basis van de ervaringen en de verdere uitwerking van de aanpak met een voorstel voor de benodigde middelen voor 2022 bij PS terug zullen komen.

De € 5,7 mln. wordt ingezet ten behoeve van de gebiedsgerichte aanpak stikstof in en rond 14 stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, stikstofreductiemaatregelen in alle sectoren en het mogelijk maken van economische ontwikkelingen (inclusief in de agrarische sector) via met name het Ondersteuningsloket stikstof. Komend jaar onderzoeken wij de mogelijkheden tot het inverdiene van kosten van het ondersteuningsloket stikstof.

Datum

15 december 2020

Documentnummer

GS: 4804670

PS: 4808214

De Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof is een integrale aanpak die nagenoeg alle provinciale opgaven en programma's raakt. Gedurende het verder uitwerken van de maatregelen krijgen wij scherper inzicht in de financiële en organisatorische omvang van deze aanpak. Het uitgangspunt is dat, naast de tijdelijke extra inzet, de maatregelen worden uitgevoerd binnen de bestaande middelen van de betrokken programma's.

In de begroting willen wij hiervoor de volgende prestatie-indicatoren opnemen, die bij de eerstvolgende bestuursrapportage worden verwerkt:

Prestaties/ maatregelen	Outputindicator	2021	2022	2023	2024
Gebiedsgerichte aanpak groene en blauwe opgaven ¹	De GGA-verkenning voor de stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden	Afgerond			
Opkoopregeling piekbelasters ^{2, 3}	Opgekochte piekbelasters	2 (Start aankoop-procedures)	9	9	14
Ondersteuningsloket stikstof ²	Aantal transacties die via inzet van het Ondersteuningsloket Stikstof leiden tot een vergunbare situatie	Minimaal 10			
Monitoring BOS ²	Ontwikkeling monitor basisinformatie voortgang BOS	Gereed			
Stikstofanalyses Natura 2000-gebieden ²	Oplevering stikstofanalyses voor de Brabantse stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden	Gereed			

¹ Prestatie komt onder doelstelling 'Herstel biodiversiteit' in begrotingsprogramma 04 Natuur en Milieu

² Prestatie komt onder doelstelling 'Verbeteren van omgevingskwaliteit' in begrotingsprogramma 02 Ruimte en Wonen

³ Tot nu toe is er rijksfinanciering voor de 1e tranche van de aankoopregeling. Mocht de rijksbijdrage van de 2e en 3e tranche lager uitvallen dan verwacht, valt het aantal aankopen lager uit.

Datum

15 december 2020

Documentnummer

GS: 4804670

PS: 4808214

Deze prestatie-indicatoren worden onderwerp van bespreking met de commissie Sturen en Verantwoorden. Indien dit tot aanpassingen leidt, worden deze aanpassingen bij de eerstvolgende bestuursrapportage meegenomen.

Overzicht financieringsbronnen voor BOS

Reeds gemaakte financieringsafspraken:

- € 5,7 mln knelpuntenbuffer t.b.v. extra inzet en maatregelen tijdelijk programma Aanpak stikstof;
- € 53 mln van het Rijk t.b.v. de opkoopregeling piekbelasters.

Het Rijk stelt € 2,85 miljard beschikbaar voor natuurherstel voor de periode tot en met 2030, met name gericht op het verhogen van het doelbereik van de Vogel- en Habitatrichtlijn-doelen in de stikstofgevoelige N2000-gebieden. Rijk en provincies hebben afspraken gemaakt over de inzet van de middelen in het zogenaamde Programma Natuur voor de eerste periode tot en met 2023. Door de Provincie Brabant zal 10 tot 15 % van de beschikbare ruimte kunnen worden ingezet voor gebiedsgerichte maatregelen.

De BOS is een integrale uitvoeringsagenda. Vanuit diverse provinciale programma's en bijbehorende bestaande programmabudgetten wordt dan ook bijgedragen aan doelen en maatregelen die in de BOS zijn opgenomen.

Vanuit drie Europese fondsen worden middelen beschikbaar gesteld voor innovaties in Brabant. In totaal is er naar verwachting 141 miljoen voor Brabant beschikbaar. Vanuit de verschillende provinciale programma's worden initiatiefnemers (bedrijven, overheden en kennisinstellingen) uitgenodigd met innovatieve voorstellen te komen die bijdragen aan stikstofreductie, waarbij waar mogelijk gebruik gemaakt kan worden van deze Europese middelen.

6. Met het lanceren van de BOS 1.0 en informatie over een aantal ontwikkelingen in deze statenmededeling geven wij invulling aan een aantal moties en toezeggingen

Met de BOS geven wij invulling aan een aantal toezeggingen en moties. In de bijlage (2) vindt u hiervan een overzicht. Ook gaan wij in de bijlage in op een drietal toezeggingen die verband houden met onze stikstofaanpak:

- Periodieke update van transacties via het Ondersteuningsloket stikstof
- Periodieke update over aanvragen voor extern salderen
- De Aerius release van oktober jl.

Consequenties

1. Met de BOS 1.0 geven wij invulling aan een samenhangende, adaptieve en integrale aanpak van het stikstofdossier, waarmee we tegelijkertijd werken aan

het realiseren van meerdere provinciale doelen en waar alle sectoren hun bijdrage aan leveren.

2. Wij monitoren de aanpak en stellen deze bij als de resultaten of ontwikkelingen daar aanleiding toe geven.
3. Voor de uitvoering van de BOS zijn de middelen voor 2021 geregeld; de prestatie-indicatoren worden bij de eerstvolgende burap verwerkt.
4. Aan een aantal moties en toezeggingen is invulling gegeven.

Datum

15 december 2020

Documentnummer

GS: 4804670

PS: 4808214

Europese en internationale zaken

De depositie van stikstof vanuit het buitenland op Brabantse Natura 2000-gebieden is aanzienlijk. In de BOS is aangegeven dat we samen met het rijk en buurprovincies afstemming zoeken met de overheden in België met als inzet verlaging van depositie vanuit het buitenland en het voorkomen waterbed-effecten: we maken daarbij gebruik van ons adviesrecht.

Communicatie

De BOS is tot stand gekomen in dialoog met onze maatschappelijke en overheidspartners. Deze dialoog zetten we onverminderd voort om gezamenlijk, via een lerende aanpak, de voortgang te monitoren, kennis te delen, signalen te duiden en te zorgen voor afstemming tussen inhoudelijke ontwikkelingen en belangen. Naast deze dialoog met onze partners zijn veel meer partijen in Brabant betrokken bij de provinciale stikstofaanpak en gebiedsgerichte aanpak. Denk aan gemeenten, adviseurs van (agrarische) bedrijven, ondernemers en inwoners. We steken veel energie in onze communicatie- en stakeholderaanpak, met het doel begrip, bewustwording en draagvlak te creëren en behouden voor de aanpak.

Vervolg

- * Wij blijven u op de hoogte houden van de ontwikkelingen in het stikstofdossier via de periodieke Statenmededeling actualiteiten stikstof.
- * Wanneer actualisatie van de uitvoeringsagenda BOS aan de orde is, zullen wij u hierover tevens informeren.

Bijlagen

- * 1 - Uitvoeringsagenda Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof 1.0 (4804710)
- * 2 - Overzicht moties en toezeggingen (4808043)
- * 3 - Infographic over de BOS (4804711)

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

Datum

15 december 2020

Documentnummer

GS: 4804670

PS: 4808214

mr. I.R. Adema

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Programmamanager: mevrouw C.M.L. Jansen, (06) 18 30 30 51, cjansen@brabant.nl.

Opdrachtnemer: mevrouw L.C. Heij - Wemmenhove, (06) 18 30 32 87,
lcheij@brabant.nl.